

OLAV

Rolf Jacobsen 85 år, s. 3

Gullsmedkunst med ordene

Litt mer om Europa-synoden, s. 8

Hvem sa hva?

Brian McNeil, s. 15

Guds lampe ennå ikke sluknet!

Pavens fastebudskap, s. 16

Kalt til å dele skaperverkets gjestebud

Torbjørn Olsen, s. 17

Biskopen av Selje

Blikk på tiden, s. 24

Om helgener og likestilling

OLAV

Fei den ikke under teppet!

Som julekvelden på kjerringa, heter det, når noe kommer for fort på. På disse tider av året fristes man til en ny variant: Som fastetiden på kristenheten. For komme ikke fastetiden oftest ubeleilig raskt på - sen påske til tross som i år? Ikke før har man tømt kakeboksene og feid de nestsiste barnålene fra juletreet under teppet - eller hvor man nå velger å gjøre av denslags - før fastetidens alvor står for døren. Eller like rundt hjørnet, som nå. Og vi utfordres til måtehold og magring med påfølgende veldedighet. Eller nettopp ikke veldedighet. For - som pave Johannes Paul minner oss om i sitt fastebrev: "Alle er kalt til å dele skaperverkets gjestebud; alt det som er gitt oss av en rundhåndet Skaper, og alt det skapningen selv har bidratt med, er til for alle!"

Rettferdig fordeling av samfunns-godene heter det på politikerspråk. Vi vet - nesten til kjedsommelighet - at det er så som så med den fordelingen her hjemme. Noen krafser til

seg, andre spilles ut over sidelinjen av nedskjæringer - prioritering, på politisk!- gjeldskrise og annen styggedom. Og ute i verden er det til å gråte over: Familier lever på og livnærer seg av søppelfjellet utenfor Manila; sultne og tynnkledte barnehjemsbarn i Albania hutrer i flokk i iskalde hus lysår borte fra vår egen TV-kos; radmagre sudanesere sitter under tørre trær på flukt fra borgerkrig og vold - for bare å trekke frem et par ting fra TV-skjerm, avissider og radio den siste tiden. Skjønt det begynner å bli en stund siden vi har sett de radmagre, men de sitter der ennå. Eller under et annet tre, i en annen leir.

Elendigheten - les urettferdigheten - er så stor at man blir matt. For hva kan vi gjøre? Og er det ikke strukturene som må forandres hvis det skal monne? Selvsagt, men strukturer har ikke bare med politikk og økonomi å gjøre, men med hjertelag og kristenplikt, for ikke å si menneskeplikt. "Vi har alle et ansvar her og nå for å gjøre det vi kan for at alle verdens forfordelte skal få den plass ved skaperverkets gjestebud som var tiltenkt dem. Vi er alle barn av den samme Gud, vi skal dele godene mellom oss," fastslår paven.

Alle verdens forfordelte - det blir mange! Alle kan vi ikke nå, men vi kan nå noen. Til årets fasteaksjon har Caritas i de nordiske land - i samarbeid med det verdensomspennende Caritas Internationalis - plukket ut noen av disse forfordelte og planlagt hjelpeprosjekter. Ikke store prestisjeprosjekter som prakkes på

utenfra av bedrevitende eksperter - utviklingshjelpen har en del slike på samvittigheten!

Nei, det dreier seg om håndsrekninger til å sette i gang noe selv: Hjelp til noen familier i Coimbatore i India, til å starte kaninavl, så de kan selge kjøtt og skinn., og et sømprosjekt i en flyktningeleir i fjellområdene i Laos, så folk kan tjene penger mens de bor i leiren og ta med seg kunnskap og håndlag når de - forhåpentligvis snart - drar derfra. Hjelp til utviklingshemmet ungdom fra fattige familier i San Felipe i Chile til å lære blomsterdyrking og blomsterbindig, få i gang et salgsapparat; opprette kredittfond for krigsenker i Uganda hvor de kan låne startkapital for et nytt liv; gi startstøtte til interne flyktninger som nå lever i storbystrøkene i Beirut, men som vil tilbake til hjemstedet for å bygge opp ødelagte hus og pløye opp gjengrodd mark.

Slik hjelp til selvhjelp monner, det vet vi. Hjelper fordi den respekterer den annens virkelighet og ståsted; hjelper fordi den får medmennesker til å rette ryggen.

Jeg var sulten og tørst, jeg var hjemløs, i fengsel - hva gjorde du med det? lyder en snart 2000 år gammel utfordring. Del, sier paven. La de andre få den plass ved skaperverkets store gjestebudet som rettelig tilkommer dem.

Det glade budskap har sine høyst foruroligende sider. Det minner fastetiden oss om. Fei den ikke under teppet.

Legfolk uenige med kirkens offisielle lære

Legfolk som arbeider i kirken, er mer uenige med katolsk lære om prinsipielle spørsmål i dag enn tidligere, viser en undersøkelse fra universitetet i Dayton, Ohio. Kirkens stilling til prestenes sølibat, skilsmisse, gjengifte og offentlig uenighet var, ifølge undersøkelsen, de områder som mest gir grunn til bekymring blant kirkelig ansatte i USA. Derimot er det voksende oppslutning om kirkens offisielle holdning

til hjemløshet, fattigdom, militærutgifter og forskning.

78% av de spurte var uenige i kirkens stilling til sølibat - for ca. 50 år siden var tallet 50. Uenighet med kirkens motstand mot å ordinere kvinner har i samme tidsrom steget fra 47 til 73%, og uenighet med holdningen til kunstig prevensjon steg fra 52 til 67%. Ifølge undersøkelsen forventer ikke legfolk i kirkens tjeneste svar fra hierarkiet på viktige sosiale spørsmål, og de forbinder ikke tro med lydighet. KIPA

Luthersk katolikk

- Jeg er 'luthersk katolikk'. Hvilket betyr at jeg på en måte anser det som min plikt å protestere mot det jeg ikke aksepterer i kirken, sier skuespiller og forfatter Tone Ringen til Aftenposten. - Jeg aksepterer ikke det katolske lydighetsprinsippet. Og for meg er det like viktig å bli kjent med menneskets religiøsitet før Kristi fødsel som etter. Eller for å si det med Jung: "Jeg kan ikke ha noen mening om mennesket som religiøst vesen. Jeg vet bare at det er det."

Rolf Jacobsen 85 år: Gullsmedkunst med ordene 3

- Det jeg gjør, sier Rolf Jacobsen fra dypet av lenestolen, - er å kaste litt lys mot virkeligheten, se verden fra forskjellige synspunkter, innimellom fra nedi gresset. Må alltid ha med et dikt om dette bittelille og skjøre, for å få perspektivet. Og noe med rim i.

Sier lyrikeren som debuterte i skjebneåret 1933. Og som med sin lyriske gangart har satt merker og skiller i litteraturhistorien, men først og fremst i sinnene. Den 8. mars fyller han 85 år.

Da kommer gratulantene - og intervjuerne - til å strømme til dikteren i det okergule Hamar-huset som har ligget der fra lenge før Christian Krogh kjørte forbi og svingte ut på den gyngende Mjøsisen. Om det blir sleaføre den 8. tro? Da undertegnede var der, var det ennå høy himmel over gult løv og lekne bølger med kremdotter på. Og blomster på bordet i lavloftet stue, og kringle og vin til ære for besøket. Og lun vennlighet og gyldne druer.

- Druer, det er sol og historisk jord, er Akropolis og solen - og så bare noen kroner kiloet her langt nord i verden! Da går det an, sier Rolf Jacobsen, det mest gjennomintervjuede åndsmenneske i vårt land, som likevel vennlig stiller opp til ny runde. For en 350 sider poesi av høy karat er liksom ikke nok, vi ønsker stadig noen ord til fra dikteren som er kjent i USA og Bulgaria, Hellas og Sovjet - som det het inntil nylig; han som oversatt til over tyve språk, men som aldri fikk Nordisk Råds litteraturpris, fire innstillinger til tross. Så er det gjennom årene blitt desto flere andre priser, særlig på hans eldre dager, og opplagstall som for ingen annen norsk lyriker.

- Det viktige er at folk leser det

jeg skriver, ikke at jeg får priser. Og det å lese er ingen selvsagt ting, det krever egeninnsats. Derfor er ordet så viktig i dag, i vår billedtid. Og derfor bør NRK få med teksten når en diktvideo går over skjermen, det er ordene folk skal ha med seg.

Sier dikteren som har innviet oss i byens metafysikk, blottlagt telefonkablens nervefibre og avslørt teknokratene, "det nye presteskapt som snakker gresk og latin over hodene på oss;" han som har sett "antennenes tråklesting" som "syr verden sammen med nest her og der". Og som har tatt oss med ut i "langfredagsregnet - frem til den tredje time", som vet at "Guds hjerte vet vi ikke", men at "vi finner veier overalt og spør i hjertene og stier med lavmælt lys." Han har fart hvileløst opp og ned vårt lange land der "det meste er nord", der "havet støper seg store hus og river dem ned igjen", og der "A/S Vask & Tørk" gnikker og gnur mot alle skjær, "koker i svære gryter under berghamrene, grått tøy, tunge klær til armodens folk", men "om natten kommer nordlyset med hvite snorer og henger det opp til tørk i stjernevinden". Det er bare Rolf Jacobsen som kan skrive om turnipshøst, marmorpostamenter og det store

soltemplet til Vitsilopechtli i samme åndedrag uten at det svimler for oss..

Det er han som har advart oss om at "maskinene flytter sulten bare noen trapper opp, nå sitter den i hjertet", og som har skrevet brev til jorden "med vennlig hilsen" fra oss som "gjør livet om til død hvor vi ferdes". Han har drevet med så mange slags pustøvelser, bedt oss med inn i "stillheten etterpå", den "som bor i gresset, på undersiden av hvert strå, og i det blå mellomrommet mellom stenene". Han har vendt og snudd på ord og mennesker og saker og ting - og funnet "mye rart under stenene. Dyr som minner om papirklipp, strikkede strømper, stumper av ståltråd eller av garn. Som Gud satt og gjorde i ventetiden her, for å få århundrene til å gå. . . Men fuglene fikk han til".

Og han har trøstet oss med at "det er ikke så ondt som du tror". Men bedt oss snu på Østban'!

Med humor, skjevt smil og poengtert ironi har han bedrevet tidsanalyse og sjelegransking. Med ord, rytmer og bilder, med tvisyn og med regndråper i øyet har han sett på tiden, tatt dens puls. Krøpet under huden på oss. Sagt noe om

Betenkelig saligkåring

Den kommende saligkåring av grunnleggeren av *Opus Dei*, Josémaría Escriva de Balaguer (1902 - 1975) har møtt kritikk fra flere hold, bl.a. fra det sakkyndige råd for de tysktalende pastoralteologers konferanse. I en uttalelse skriver rådet at Escriva, særlig i programskriftet "Veien", hevder "forestillinger om Gud, kirken, verden og menneskene som etter vårt syn viser avgjørende teologiske forkortninger og er til hinder for en tidssvarende forkynnelse

(-) det er kirkepolitisk og sjelesørgerisk foruroligende å godkjenne en slik polariserende tanke- og handlemåte ved å saligkåre Escriva".

Ut fra "den pastorale og kirkepolitiske betydning forbilder har for videregivelsen av troen", setter rådet spørsmålsteget ved Escrivas "forbilledlighet". De minner om at den ansette teologen Hans Urs von Balthasar, som pave Johannes Paul II utnevnte til kardinal for sine fortjenester for kirken, allerede i 1963 kritiserte "Veien" for

"hyppig bruk av militante og suggestive appeller", advarte mot Escrivas "integristiske og fundamentalistiske indoktrinering" og kalte *Opus Dei* "den sterkeste integristiske maktkonsentrasjon i kirken". I 1988 gjentok han sin advarsel mot integritisme, en retning innen kirken som er mer opptatt av tradisjonelle formuleringer og former enn av troens kraft til å nyformulere svar på nye spørsmål i tiden. *Opus Dei* tilbakeviser kritikken fra pastoralteologene. KIPA

4

oss og til oss, tilsynelatende enkelt og i forbifarten. Men så det søkk i oss:

Sandheten står utenfor døren

din.

Rusker i låsen. Hun vil inn.

Hun har et barn på armen. Hun er

redd.

Hører du hundeglammet.

Hva gjør du?

Lukker du opp vil det forandre livet

ditt.

Nøler du?

Du også.

Nattåpent mot ensomheten

Sitt eget har han stort sett holdt utenfor. Har hatt annet på hjertet enn å brette ut et dikterisk jeg. Først i diktsamlingen *Nattåpent* fra 1985, noen år etter at hans hustru var død, åpnet han - forsiktig, på gløtt - for egen kjærlighet og sorg.

- Jeg grein og skrev og grein og skrev. Og traff visst en nerve hos mange, de to første opplagene ble revet vekk. Flere av diktene ble lest opp i fjernsynet, det gjorde kanskje sitt, undrer han beskjedent - Men det er vel også slik at noen makter å sette ord på det andre ikke finner ord for selv. Når ordene når frem, blir ensomheten mindre. Og det har vel aldri vært så mye ensomhet som nå.

- *Nattåpent* kom som bilag til et stort russisk tidsskrift med et opplag på rundt 500.000. Og i Ungarn ble jeg visst utsolgt på en uke, så jeg må ha truffet noe der. . .

Nå holder den tidligere journalist og nattredaktør nattåpent for seg selv og stokken og tankene, leser de store russere, sin ungdoms lesning.

Og har blokk og blyant på nattbordet. Av gammel vane. I tilfelle det skulle komme en setning. Og det mangler ikke på ideer, men det blir ingen dikt av dem.

- Ingen selvbiografi heller, selv om de er på meg for å få meg til å skrive. Gnisten mangler. Og hvor skulle den komme fra? Jeg er blitt en gammel skiløper som ikke liker vinteren lenger. Skulle vært dau for lenge siden, vet du! Sier dikteren som har skrevet noe av det vakreste som er sagt om gammelt folk i vårt land.

- Helt fra jeg var barn, har jeg likt å være sammen med gamle mennesker, det var så mye å lære av dem. Jeg ønsket å bli like klok som dem engang, har sett frem til det å bli gammel. Men jeg er litt skuffet, tingene får en smak av reprise; på den annen side, blir man litt mer rustet mot alle ting. Det er ikke noe større som engster meg. Ikke døden heller, overfor den er det et slags moment av nysgjerrighet, den samme nysgjerrighet jeg alltid har hatt.

- Livet endrer seg. Og ryggen svikter - et rundkast i trappen for en tid siden, gjorde ikke saken bedre, men så lenge hue holder, er jeg fornøyd.

Det grønne og det grå

Og dikter Jacobsens hue holder så det rekker! Både historiens lange linjer og de underfundige små er på plass; han har en detaljhukommelse av de sjeldne. Husker det viktige og det uviktige - om nå det finnes for en som ham? Han som - slik pater Hallvard Rieber-Mohn noterte i et intervju her i bladet i 1965 - "har maktet det sjeldne kunststykke

å feste et kontemplativt blikk på vår alt annet enn kontemplative livsform".

Han husker utbruddet av den russiske revolusjon og den knøttlille notisen i Morgenbladet om at "en viss herr Lemming har tatt makten over pøbelen i St. Petersburg, og tsaren har funnet det for godt å flytte ut til et av sine slotte". Husker den troende kommunisten i Moskva som for en del år tilbake lovte "å be for Deres helse, herr Jacobsen". Husker lukten av 4000 år gamle sequoiaer i California, fra reiser for lenge siden til skoger så annerledes enn hans egen, dype østlandsskog: - *Mummel, mummel, sier skogen - så langt av lei.*

- Jeg er født i Oslo, der Dittenhølet er nå, på hjørnet av Teatergaten og Pilestredet. Da jeg var seks år gammel, flyttet vi til Åsnes i Solør. Alt det grønne, blomstene, det å vasse til knes i alt dette duftende som steg opp, høre fuglene - det var som en ny fødsel. Jeg trives i skogen, det lever rundt meg, der er skygge og duft. Det er fint å gå i skog. Høre suset. . .

- *Siden ble det pendling mellom land og by, eller mellom "Jord og jern" som du kalte din første diktsamling?*

- Jo, jeg ble en pendler mellom to verdener, den grønne, skaperverket, og den menneskeskapte, den grå. På landet, ser du, der har man hele været, hele årstiden. Og naturen er vesentlig for min sjel og mitt hjerte. Hjemme på Åsnes lærte jeg forakt for byunga som ikke hadde respekt for noe som helst, som lot grinda stå åpen, røsket opp blomster, pinte livet av småfugler. . .

En av de reneste nytelser

Norsk Språkråd har tildelt Lars Roar Langslet Norsk Språkpris 1992 for boken "John Lyng - Samarbeidets arkitekt". Den tidligere kulturminister er i dag journalist i Aftenposten, og i sin takketale benyttet Langslet, ifølge Arbeiderbladet, anledningen "til å gi et spark til den presse han selv er en del av: - Sjusk og fusk, glatt kli-

sjéspråk, fiksheter fra reklameverdenen, tankeløse brudd på grammatikk og logikk ser en dessverre mye av på mitt arbeidsfelt, sa Langslet.

- Å søke etter de helt riktige ordene, finne, forkaste og lete igjen; smi setninger, file og pusse på dem til det også blir rytme og klang i det man vil ha sagt - det er en av de reneste nytelser noen kan ha."

Gud og jeg er enige!

At Gud bestemte grenser for folkeslagene, slik det står i Apostlenes gjerninger (kap. 17), tolker Arne Myrdal på følgende vis: "Dette kan ikke bety annet enn at Gud var og er imot et fargerikt fellesskap og blanding av blod og folk. Derfor er Gud og jeg enige i vårt syn på å forflytte store folkemasser fra et fjernt landområde til et annet." (Fra en artikkel i Vårt Land av Arne Myrdal som svar til biskopene Aarflot og Bondevik, i anledning et tidligere intervju.)

"Jeg er en slags sufflør, en som står ute i kulissene, som setter folk på ordene," sier lyrikeren Rolf Jacobsen som fyller 85 år den 8. mars. Foto: Tom A. Kolstad.

- Oslo er en by som ikke er kommet over ungdomsårene; den har fremdeles mange kviser. Jeg studerte norsk og historie der inne i de bedrøvelige 20-30 årene, men det ble aldri noen eksamen. Livnærte meg som garderobevakt ved midt-dagsrestauranten til Norges Kristelige Studenterforbund i Universitetsgaten, det var ikke noe studielån i de tider. Jeg ekspederte halve Mot Dag; husker spesielt at en av Bullgutta - var det Trygve eller Brynjulf? - alltid manglet hempe i frakken.

- Det var etter gymnaset jeg oppdaget at jeg hadde sans for ordene, for rytmen. Jeg vaklet forresten en stund mellom å bli tegner eller dikter, drev med tegning en stund, men det med fargene har jeg aldri fått til.

- Så ble du dikter og modernist i stedet?

- Det var Harald Grieg og Gylvendal som lanserte meg som modernist. Jeg prøvde å protestere, men uten hell. Den danske dikter-slakter Poul Borum utnevnte meg også til modernist, han var en av de første som skrev om meg. Men jeg har aldri brydd meg om sånne ismer eller merkelapper, har aldri blandet meg borti disse bølgene som går gjennom poesien, fra maoisme til haiku-dikt. Jeg har fulgt min egen linje.

- Du diktet økologi før ordet var oppfunnet?

- Jeg var vel den første grønne lyriker, den som begynte med advarsler - skrev om en verden som var blitt farligere enn før, om teknikken som holder på å ta kverken på oss. Hvorfor verden er gått så av hengslene? Vi burde ha visst bedre,

Retningslinjer for dissensteologer i USA

Med dokumentet "Biskopenes læreembede - en pastoral refleksjon" forsøker Den amerikanske bispekonferanse nå å regulere det ikke alltid spenningsfrie forhold mellom biskoper og teologer. Dokumentet gir teologene rett til å stille kritiske spørsmål, men tar særlig for seg følgene av vedvarende uenighet mellom biskoper og teologer.

Det var adskillig diskusjon blant biskopene da dokumentet ble diskutert under bispekonferansens plenums møte. Biskop Raymond A. Lucker av Ulm, Minnesota, avviste retningslinjene fordi tonen var truende; biskopen fremstilles som en som besitter sannheten, og sannheten blir en påbudskatalog som har lite til felles med en levende, åpen trosholdning, sa biskop Lucker. KIPA

Ødelegg alle kjernevåpen!

Under Europasynoden krevet formannen for den katolske fredsbevegelse Pax Christi Internationalis, kardinal Godfried Daneels, at alle atomvåpen må ødelegges. FN har fått mer innflytelse, og begge de tradisjonelle supermakter har gjort fremskritt på veien mot nedrustning. Sovjets sammenbrudd medfører fare for atomvåpen i nye maktthaveres hender. Kirken, som hittil har holdt besittelse av kjernevåpen som moralsk forsvarlig, bør derfor endre sitt syn. KIPA

6

og mange har vel visst det og, men kapitalen og syndikatene presser på, er hensynsløse. Skjønt, vi er vel flere om skylden, vi omgir oss med forsøplende og livstruende rekvisitter - de ordene har jeg fra maleren Kåre Tveter. Vår materielle ekstase koster. Tenk bare på bilene, som dreper byene. Jeg var i Roma i 50-årene, før bilenes tid, da kunne du ennå høre folk gå på fortauene. . .

- Tenk på dengang reisemåten var primitiv, men selve reisen var et eventyr! Jeg hører til dem som har opplevd hestetiden, reist med hest og vogn gjennom skog i regn, kjent lukten av sne vinterstid. . . Tenk på en mann som Holberg! Gikk på sine ben til Paris, og skled og akte seg over Alpene i et bakstetrau.

Mildt og underfundig oppgitt

- Nei, jeg er ingen pessimist - det er farlig å sette seg med hendene i fanget. Da går det utfor.

- Om ikke pessimist så kunne du jo blitt sint og selvoppnevnt synser - en ikke upopulær bekskjefligelse i det litterære miljø? Men du refser ikke, selv der det kunne vært god grunn - du er snarere mildt og underfundig oppgitt.

- Latteren og smilet, ser du, det er livsviktig. Og livsfarlig. Nei, det har aldri ligget for meg å skulle omvende folk. Skjønt det hadde kanskje ikke vært så dumt - å omvende dem? Det glimter lekent til bak brillene.

- Jeg har aldri likt rampelyset som oppholdssted. Eller polemikken som livsform. Gir man etter for denslags, får man ikke gjort annet. Nei, kall meg heller en sufflør, en som står ute i kulissene, som setter

folk på ordene. Som sier begynnelsen på noe. Jeg liker å se tingene fra en annen side, rette lyskasteren inn fra en annen vinkel. Som i diktet om gravemaskinene - de er et fantastisk hjelpemiddel imot en enkel spade, men 'de spiser av skogene mine'. Det er alltid et dikt inni diktet, som i kinesiske esker.

-Du når frem med ordene dine. Selv til skoleelever som har gravemaskinene dine som pensum på videregående - kanskje nettopp til dem..

- Jeg har alltid hatt god kontakt med ungdommen, før drev jeg og leste opp på skoler rundt om. Men det er noe trist over skolevesenet i dag. Gleden er vekk. Og toppene skal vekk! Hvem er det forresten som bestemmer slikt?

- Og vi har det minste antall morsmålstimmer av de nordiske land. Jeg sa noe om det engang i 50-årene - nå har visst noen andre oppdaget det. Det å se, er den store bøygen! Som her i Hamar, hvor vi har landets fineste historiske ruiner - et hjemlig Akropolis der ute på Domkirkeodden! Først når hele greia holder på å smuldre bort, ser man. Og dekker med plast. Snakker om å bygge det hele inn i glass!

- Det neste faget jeg håper de skal oppdage i norsk skole, er historie, kommer det med ettertrykk. - Det var et av de fire hovedfag i min tid. Vi skrev historiske stiler, i tillegg til den resonnerende og sidemålet. Undres hva dagens artianere ville sagt om de skulle skrive stil om Frankrike under Ludvig den XV-uten hjelpemidler!

Gullsmedkunst med ordene

Man sitter og lytter seg inn i denne stemmen, som er en slags levende monotoni, som er ro og uro på samme tid, sev og sus. Noen lyrikerstemmer kjenner vi: Den intense profeten Arnulf Øverland, med apokalypsen brennende bak skarpt tilhugget diksjon, og den underfundige Rolf Jacobsen. Men han ligner mer suset i de store skoger eller ligner bekken, fossen - ikke jaget i den, men den dype, malende duren som både luller en inn og drar en videre, videre.

- Jeg liker å lese opp mine egne dikt - tror faktisk at jeg får det til også. Men jeg har strevet fært med det! For det er viktig at ordene når frem. Og det er ikke gitt at de gjør det, selv når skuespillere tar hånd om dem. Det er så en nesten kan bli sint innimellom! Her kan jeg ha lett etter et ord eller et uttrykk i årevis, ha snekret i ukevis på et enkelt ord - og så kommer en skuespiller og gjør det hele galt! For det var ikke sånn ordet lød, ikke så fort, og hvor ble det av rytmen?

- Nå driver jeg ikke med "Dichterlesung" lenger, men de har meg på bånd og i boks - for ettertiden.

- Du skriver et sted at du har så langsomme ord, men det er, heldigvis, blitt en del av dem etterhvert. Hvor kommer de fra? Hvorfor skriver en journalist som herjer med ord hele dagen, dikt på overtid?

- På et eller annet tidspunkt oppdager man at man har denne evnen til å se tingene klarere, se dem på flere måter samtidig. Jeg pleier å si at kunstnere har antenner som tar inn signaler, at de er mennesker

Det religiøse - spennende som kulturell og sosial kraft!

"Jeg vokste opp med kristendommen, men fant meg ganske kjapt utenfor den," forteller Dan Børge Akerøy til *Dagbladet*. "Nå merker jeg at kristendommen har gitt meg mye å bidra med på et humanistisk grunnlag. Jeg finner det religiøse spennende den dag i dag, både som kulturell og sosial kraft. Men ikke som religiøs kraft. Det er vel det beste jeg har sagt på en stund," tilføyer TV2s nye programredaktør.

Kaifas' grav funnet?

Under graving for et veikompleks i bydelen Øst-Talpiot i Jerusalem i 1990, gjorde man et sensasjonelt funn: et gravkammer med 12 stenkasser med knokler. Fra det 2. århundre etter Kristus ble de avdødes ben etter forråtnelsen bisatt for annen gang i slike 'ossarier'. Ut fra bl.a. gammelhebraiske innskrifter med navnene Kaja, Bar Kafa, Jehosaf bar Kafa, mener nå arkeologen Zvi Grenhut at man sannsynlig har funnet ypperstepresten Kaifas' familiegrav.

Alt er blitt mulig

"Man venner seg sågar til tanken om at NATO-offiserer kan overta kommandoen over russiske soldater for å kontrollere at vesthjelpen kommer fram," skriver *Bergens Tidende*.

"Alt er blitt mulig. Men så sto da heller ikke Sovjetunionen til påske."

7

med et dobbelt sett nerver - kanskje på bekostning av andre egenskaper? Men det betyr ikke at det hele går av seg selv! Bare et par ganger i mitt liv har diktet kommet sånn omtrent ferdig til meg. Ellers har det ofte vært et fryktelig tiltak å skrive, et slit å få orden på biter jeg har notert, ofte over lang tid. Det er slitsomt å drive gullsmedkunst med ordene. . .

Tilbake til historien

Selvsagt snakker vi om Europa. For hva er Europa?

Et ansikt kommer frem av Asia med munnen åpen og håret kastet tilbake. . .

Slik beskrev Rolf Jacobsen det en gang i 1930-årene. Gjennom et langt liv har han utforsket ansiktet, er blitt lommekjent med historie og topografi. Har diktet Europa: *Til en gotisk katedral, Fontana Trevi, Gatefotografer i Fiésole, En søyle i Chartres*.

- Man bebreider Europa for imperialismen, for at vi erobret verden så å si - men det var likevel her håpet ble oppfunnet, sier den aldrende dikter. - Vi hadde tross alt noe å bringe med oss dit vi dro, men opptrådte vel ellers som enhver annen rase. Det som bevarte Europa - og dette er ikke noe jeg har lest i en bok - det som bevarte Europa åndelig, menneskelig og humant sett - var klostrene. De var Europas levende kjertler, bevarte det menneskelige gjennom alle kriger og all elendigheten oppgjennom historien. Det var klostrene som lærte oss å skrive, de lærte oss å drive sykehus, blant annet.

Og han snakker seg varm om

Hamar-søstrene, Karl Borromeus-søstrene.

- Nei, klostrene er ingen oppbevaringsanstalter for ulykkelige mennesker. De har formet vår verdensdel, de.

- Det var historien som førte meg til den katolske kirke for mange år side. Jeg er ikke noen teolog, men historien, den har jeg sans for, den kan jeg litt om. Og den katolske kirke har kontinuiteten, forbindelsen tilbake til våre røtter. Hva tro er? Nesten det samme som håp. Et rekkverk å holde i. . .

* * *

I mellomtiden har solen gått rundt hjørnet, er blitt ettermiddagsgyllen,

og toget til Oslo går om en time.

- Ikke for å kaste deg ut, sier den tålmodige vert, - men rusler du nå, rekker du å ta en titt på bildene til teatermaler Jens Wang i restauranten på stasjonen, malt den gang togene stod lenge på Hamar. Og reisende folk hadde tid. . .

Jeg lover å ha tid. For selvsagt tar man tog når man skal på pilegrimsferd til dikteren Rolf Jacobsen. Fjerntog tesmers.

Skjønt nå heter det visst intercity.

UKJ

DET VI VET - -

De var på månen men det meste gjenstår å vite, det meste er u-oppdaget, kan ikke forstås, kan vi ikke engang tenke oss

- det meste er i taushet, det vi vet er en spurv, det vi vet er et smett i en port, en plutselig regndråpe i øyet.

Fra "Headlines" (1969) av Rolf Jacobsen

Kongen av Nordvestlandet!

"Sjelden eller aldri har vi sett bilder som viser hvordan en norsk konge er ett med sitt folk som da Kong Harald var på Nord-Vestlandet iført sjøstøvler, boblejakke og blå caps." Slik oppsummerer Vårt Lands 'nyhetsravner' Hugin og Munin inntrykket fra kongens reise til de orkanrammede områdene, en reise som - ifølge trendforskerne - røpet kongens manglende moteinteresse! Og vi siterer de to ravnene videre:

"Det var som å være tilbake i Balestrand på 30-tallet dengang fabrikkier Hallvard Drægri orienterte den nåværende monarks farfar om skikk og bruk i Sogn: - Her seie me du til alle unntekje deg og sonen din."

Dagbladets Andreas Hompland er inne på lignende tankebaner som Hugin og Munin: "Den norske kongetesten er skyggelua, den som kan bera blå skyggelue med øyreklaffar à la OL 1952 som Olav, eller sveittebrem oppbrett som Harald - og

likevel vera kongeleg, han er ein ekte norsk konge. Harald blei signa i Trondheim. Men det var på Nordvestlandet han blei krona."

Også Dagbladets refleksjoner ble, i sin tur, kommentert av Vårt Lands ravner: "Kong Harald gjør lykke både med og uten skyggelue. Men det er ikke nødvendig å overdrive dette med hodeplagget. Vi tror kongen hadde gjort like stor lykke om han hadde brukt sydvest i nordvest."

Forrige nr. av St.Olav bragte resyméer av nordiske innlegg under bispesynoden om Europa kort før jul. Her følger et knippe korte utdrag/sammendrag fra en del andre synodeinnlegg.

Kardinal Joseph Ratzinger, formann i Troskongregasjonen:

Guds rike er Gud selv som vender seg til menneskene. Derfor må evangelisering fremfor alt være å tale om Gud. Kirken må ransake sin samvittighet om den ikke snakker for mye om seg selv, og om ikke en stor del av dens forkynnelse lar talen om Gud bli noe i bakgrunnen. Den Gud evangeliet taler om, er ingen fjern første årsak: Gjennom Kristus, som elsket oss helt inn i kors og død, og som fremdeles elsker oss, har han vist oss sitt hjerte.

Jean Vilnet, biskop av Lille:

Det er ikke planer fremlagt av strateger som fører til 'misjonschwung'. Den oppstår når vi omvender oss til Kristus. Vår tids mennesker er mer mottagelige for det levde vitnesbyrd enn for det talte ord. Det vitnesbyrd samtiden venter av oss, er engasjement for enhet og fred.

Carlo Maria Martini, erkebiskop av Milano:

Først og fremst bør man legge til rette for kollegialt samarbeid. Pastoral samarbeid mellom de enkelte bispekonferanser er viktig på mange områder: katekese, legapostolat, migrasjon, turisme, sosialt

engasjement, massemedier etc. Det økumeniske samarbeid må fordypes, ikke minst samarbeidet mellom Rådet for de europeiske bispekonferanser og Konferansen for europeiske Kirker. Det er viktig å kunne tale med én stemme og stå samlet overfor de politiske instanser som arbeider for europeisk enhet.

Pierre Mamie, biskop av Lausanne, Genève og Fribourg

Uttrykket 'ny-evangelisering' kan forårsake misforståelser eller skuffelser:

- ny-evangelisering i et nytt Europa: ja!

- forkynnelse av et nytt evangelium: nei!

- forkynne evangeliet på ny vis: ja!

- gjøre sannheten 'elsk-verdig' uten å forråde den, så morgendagens unge kan tro; så sannheten kan bli forstått og elsket.

Tadeusz Gocłowski, biskop av Gdansk:

Under det totalitære regimet fant den polske kirke resonans i arbeiderkretser og til en viss grad hos intelligentsiaen. Den forsvarte menneskerettighetene og skapte frirom, særlig for kulturell kreativitet. Under de rådende forhold var dette

ekte evangelisering. Vil disse metoder overleve i et demokratisk land? Nei, her må forandring til både når det gjelder former og måter.

Kardinal Alfonso Lopez Trujillo, formann for Det pavelige råd for familien:

Europa har verdens laveste fødselsrate og befinner seg i en demografisk vinter. I tillegg til den egoistiske innstilling som sier nei til ethvert offer, kan man fastslå at det mangler en politikk som tjener familien (-) lukker man seg overfor livets gave, fører det til en 'dødens kultur' og til formørkelse av den etiske bevissthet. Via prevensjon går veien til massaker på de uskyldig ved abort.

Antonio Baltasar Marcelino, biskop av Aveiro (Portugal):

I en kirke som går inn for en solidaritetens kultur, må fattigdommen være synlig; man eier kun for bedre å kunne stå til tjeneste for andre.

Norges sjel?

"Hvilket bygg viser best Norges sjel?" spør Halvor Nordhaug i Vårt Lands spalte "Til ettertanke". Og forsetter: "Hva med Norges Bank, det mest påkostede praktbygg i vår tid? En byggeoverskridelse i milliardklassen ble forsvart med at hver generasjon skylder historien et monument. Vårt bidrag var altså en bank."

Religionsforfølgelse i Kina
Kinesiske myndigheter slår hardt ned på religionsutøvelse. Et stort antall kristne er fengslet, religiøse skoler er stengt og møter er blitt avbrudt, rapporterer menneskerettsorganisasjonen Asia Watch.

Flere katolske biskoper er forsvunnet i det siste, og minst én død i fangenskap.

Selv julefeiringen ble forbudt i fjor. Den intense kampanjen mot religiøse og kirkesamfunn har sammenheng med kommunismens fall ellers i verden. Kommunistiske ledere er klar over hvilken rolle kirken har spilt i Øst-Europa, og vil hindre en lignende utvikling i sitt eget land, hevder Asia Watch i en fersk rapport.

Ivan Semedi, biskop av Mukacevo, Ukraina:

Da vi ble forfulgt, var presteutdannelsen privat og hemmelig; lokale prester stod for den, med stor personlig risiko. Etter at vi fikk friheten tilbake, var det første vi gjorde å gjenopprette presteseminaret. Vi har leid husvære privat hvor det undervises fire dager pr. uke i tilknytning til helgene, tre klasser med 34 pretekandidater. Det finnes langt flere kall, men vi har ikke plass til flere.

Thomas Joseph Winning, erkebiskop av Glasgow:

Kirken må fremstå som en forsoningens kraft, ganske særlig når det gjelder vårt engasjement i ny-evangeliseringens tjeneste.

Josef Kouki, erkebiskop av Leitmeritz, Tsjekkoslovakia:

Grunnen til at det i dag står heller dårlig til i vårt bispedømme, er at de opprinnelige innbyggere - katolikker, 75 % av dem tyskere - ble fordrevet fra området. De nye innflytterne var allerede ateister, dertil var det svært få prester i vårt område. Vårt bispedømme er nå misjonsmark; mellomgenerasjonen har, under innflytelse fra den ateistiske propaganda, fått feilaktige forestillinger om troen. Blant den yngre generasjon i byene er det relativt mange som går til dåpsforberedelse.

Alojz Rebula, forfatter, professor i klassisk filosofi, Jugoslavia (observatør):

Det kan tenkes at dagens katolske kultur overvurderer verdien av

organisasjon, teologi, liturgi og litteratur på bekostning av det som alltid har vært det sterkeste uttrykk for evangeliets livskraft, nemlig helligheten. Ved å legge større vekt på et hellig liv, kunne den katolske verden friske opp kilden til sitt credo.

Jozef Zycinski, biskop av Tarnow, Polen:

Kaster vi er blick bakover, ser vi at de russiske 'babuschkaer', som så ofte ble kritisert av regimet, holdt seg nærmere sannheten enn visse vestlige intellektuelle som var så inntatt i marxismens retorikk.

Antonios Varthalitis, erkebiskop av Korfu:

Den ortodokse kirke kan lære oss den kollegiale styreform som i den katolske kirke er blitt erstattet med et monarkisk system. Det trengs 'kreativ troskap' slik at synoden som institusjon kan bli et redskap for ekte kollegialitet.

Noen reaksjoner fra 'de broderlige delegater'

For første gang under en synode hadde representantene for andre kirkesamfunn, denne gang kalt "broderlige delegater", talerett i plenarmøtene. Metropolitt Mesrob Krikorian, som representerte den armenske patriark, benyttet sitt innlegg bl.a. til både å uttrykke sin glede over den nye status som "broder-

lig delegat", men kom også med følgende forslag: "Siden emnet og de spørsmål som diskuteres ikke er av dogmatisk art, men snarere av utdanningsmessig og sosial karakter, ville det ikke være bedre neste gang å gi de inviterte medlemmer fra andre kirkesamfunn samme status under synoden som de romersk-katolske biskoper har?"

Under en pressekonferanse på synodens siste dag ga anglikanske, protestantiske og ortodokse delegater uttrykk for skuffelse over at synoden ikke hadde tatt til seg mer av det de andre kirkene hadde bidratt med. Dr. Karl Epting som representerte Konferansen for evangeliske kirker (KEK), beklaget at sluttokumentet ikke nevnte at også andre kirker enn den katolske hadde lidt under kommunismens undertrykkelse, og heller ikke sa noe om det mangeårige samarbeidet mellom KEK og Rådet for europeiske bispekonferanser (CEEC).

Biskop Mark Santer av Birmingham, representant for Europas anglikanere, var enig med dr.Epting: "Jeg har en følelse av at visse kretser innen kurien vanskelig kan godta at lokale kirker snakker sammen uten å la alle meldingene gå via Roma". Han tvilte ikke på at den katolske kirke går inn for økumenikk, men mente at de fleste av synodens biskoper visste lite om "hva det egentlig betyr". Noe av det beste ved synoden var det mangfold av etnisk og kulturell bakgrunn som var forsamlet i Roma for å dele sine kristne erfaringer, mente delegatene. "Det kom så tydelig frem at den katolske kirke er mer enn Roma," sa biskop Santer. Han delte sine

Det hender man kommer i et dilemma! "Kan man avskaffe demokratiet for å redde demokratiet fra demokratiets fiender?" spør Stavanger Aftenblad. "De militære i Algerie svarer ja til dette spørsmålet, som er selve demokratiets dilemma. Ja, til folkestyret, nei, til diktatur. Men når begge alternativene går mot diktatur? Da hender det at man kommer i et dilemma!"

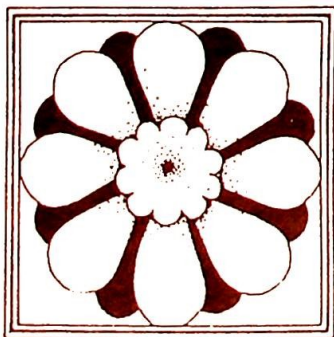
De aller, aller svakeste
En hånd å holde i, varme og støtte, er det minste dagens samfunn burde være i stand til å tilby et menneske som ligger for døden. De som ikke har pårørende i nærheten, burde være sikret dette i de siste timene. Ingen bør akseptere at innskrenkninger og nedskjæringer går ut over de aller, aller svakeste. De som ligger for døden. ASKER OG BÆRUMS BUDSTIKKE

Helsebegrep og behandlingstilbud
"Helsebegrepet utvides stadig. Og helsevesenet er selv skyld i mye av denne utviklingen," sier Knut Fylkesnes, forsker ved Institutt for samfunnsmedisin ved Universitetet i Tromsø, til avisen Nordlys. Han peker på at "det snart ikke er den situasjon i folks liv som ikke helsevesenet har et behandlingstilbud på. Det siste eksemplet er krisepsykiatrien. Alle tragiske situasjoner i livet, som egentlig er helt naturlige, skal nå behandles."

10

kollegers skuffelse over at få av delegatenes forslag var kommet med i synodens sluttokument, men mente skuffelsen ble oppveiet ved at en del andre forslag også var blitt utelatt - som at kommunismens fall skyldtes Vår Frue av Fatimas mellomkomst, melder *The Tablet*.

Blant de ti delegatene fra ikke-katolske kirkesamfunn var også Borg-biskopen Even Fougner. I en samtale med *Vårt Land* etter synoden sa biskop Fougner at sluttokumentet inneholdt mye verdifullt, men at "konferansen ikke representerte noe fremskritt når det gjelder den katolske kirkes vilje til å anerkjenne andre kristne som representanter for kristne kirker". Han fant det svært interessant å delta på synoden, men fant også "sider ved den katolske kirke som jeg er svært glad ikke er tilstede i vår egen kirke". Og nevnte særlig "den sterke sentraliseringen gjennom pavedømmet og den stilling som Jomfru Maria har i katolsk fromhet".

Hjelpebiskop William Kenney: Diakoni som forkynnelse

Mange steder i Europa er de tradisjonelle kristne verdier gått tapt og er blitt erstattet "i beste fall av en form for humanisme og i verste fall av en materialisme som fører til sekularisering", sa hjelpebiskop William Kenney i sitt innlegg under synoden; han deltok i egenskap av visepresident for den europeiske del av Caritas Internationalis. Materialismen som livsfilosofi, og som stengsel mot dypere åndelige verdier, er langfra bare et vest-europeisk problem; i øst griper man begjærlig etter "tvilsomme verdier fra vest." Dagens utfordring er: Hvordan kan vi forkynne evangeliet på nytt for mennesker som har avskrevet tradisjonell forkynnelse og kirke, mennesker som, når de hører de gamle ord og former, lukker seg og tenker at dette har vi hørt før og funnet at ikke holder?

"Caritasorganisasjonene i Europa er overbevist om at i hvert fall en del av problemet kan løses gjennom fornyelse av kirkens diakonale budskap," sa biskop Kenney. "Når kirkens nærvær assosieres med hjelp til alle som trenger det, åpnes muligheten for at folk også vil lytte til det budskap kirken forkynner om en kjærlig Gud. Selv om nøden og lidelsen i vår verdensdel ikke er så stor som andre steder i verden, er den like reell: Vi ser den i øynene til flyktningebarna som ikke lenger vet om de er velkommen blant oss; vi ser den hos mange enslige mødre som ikke valgte abort og sliter i fattige kår; vi ser dem i øst hvor folk står overfor vinter og alvorlig matmangel; vi ser nøden hos HIV-positive som sviktes av venner og familie og til tider av dem som skulle ta seg av dem, og hos mange andre."

Materiell hjelp er ikke nok - den kan til tider også være en form for materialisme og mangel på respekt for den annens menneskeverd, noterer biskop Kenney. Det er heller ikke nok bare å tale de trengendes sak overfor myndighetene. Det som trengs, er "å være hos dem som trenger hjelp, gi dem hjelp til selvhjelp, slik at evangeliet motiverer dem til å selv å handle, i kjærlighet til alle brødre og søstre, men også ut fra vissheten om eget menneskeverd, om et kall i livet gitt dem av den Gud som har skapt dem". Det er viktig at folk får støtte og hjelp "der de er", så de slipper å flykte fra sitt land og sin kultur.

Det trengs "en ny-evangelisering som innebærer at Ordet forkynnes gjennom kjærlighetshandlinger som alle forstår", sa biskop Kenney. Sett fra Caritasorganisasjonenes ståsted, "synes det å være et vesentlig bidrag i et Europa hvor korsets budskap fornektes mer og mer". Han understreket at "den katolske kirke selvsagt ikke er alene om det kristne vitnesbyrd i Europa", og at samarbeid mellom kirkene er tvingende nødvendig. "Dagens situasjon er slik at hvis vi ikke forkynner det glade budskap sammen, vil det svekke budskapet så sterkt at svært få i det hele tatt vil høre det i vår del av verden."

Pavens anliggende for bønnens apostolat i mars:

At kirkens sjelesørgere må være kloke veiledere i bønn.

Løfteavleggelse og ikledning på Sta.Katarinahjemmet

Ekstra glede hos dominikanerinnene på Katarinahjemmet den 28. januar, den hellige Thomas Aquinas' dag: Da avla søster Ragnhild Maria Bjelland sine første klosterløfter og søster Anne Nhieu ble ikledt.

Brian McNeil CRV: Guds lampe ennå ikke sluknet!

15

Hyrdebrevet fra våre biskoper om det åndelige kall stod å lese i forrige nummer av St. Olav. En preken av pater Brian McNeil - holdt da sr. Merete Maria o.p. ble ikledt på Lunden kloster i fjor høst - er en passende oppfølging av hyrdebrevets anliggende: lydhørhet overfor Guds kall til hver enkelt av oss.

«I de dager kom det sjelden ord fra Herren, og av syner var det få» (1 Sam 3,1). Dette skulle Israel få oppleve mange ganger i løpet av folkets historie: «Det fins ikke lenger noen profet,» sier salme 74, «og det er ingen iblant oss som vet hvor lenge dette skal vare». Men når Israel sier dette, så er det i en bønnens sammenheng. Israel vet om Guds trofasthet, Israel vet at selv om Gud «lar straffen for fedrenes synder komme over barn og barnebarn i tredje og fjerde ledd», har allikevel Guds miskunn overvekten over hans vrede: «Han lar sin miskunn vare i tusen slektledd; han tilgir synd og skyld og brott» (2 Mos 34, 6f). Vår første lesning sier dette ved å fortelle oss en liten detalj om gutten Samuels hvilested «i Herrens tempel, der Guds pakt-kiste stod»:

«Guds lampe var ennå ikke sluknet» (1 Sam 3, 3).

Denne lampen har vi arvet fra Det gamle testamentet, og den brenner fortsatt i ethvert katolsk kapell som et lite tegn på Guds trofasthet. Gud har ikke forlatt sitt folk, uansett hvor skremmende folkets livssituasjon måtte være. Hans lampe er ennå ikke sluknet, og det betyr at

det finnes alltid *håp*. Gud er fremtidens Gud, han som skaper og gir liv.

Vi har hørt disse ord fra 1. Samuelsbok mens vi feirer søster Meretes ikledning. Det vil si at den konkrete måte Gud har valgt å vise sin trofasthet på, overfor oss her på dette sted i dag, er ved å kalle et menneske til å vie sitt liv til ham i et kontemplativt kloster.

Man kan godt si at det finnes bare ett kall for alle kristne: å følge etter Jesus Kristus, å likedannes mer og mer med ham, å bli helliggjort. Det finnes ikke spesialister for det åndelige liv i Kirken – det er temmelig grotesk når kurs i spiritualitet tilbys på forskjellige universiteter og sentra, som om det åndelige liv var en vitenskap man kunne studere og bli professor i. Nonner og prestere har ingen fordel over andre kristne; de er heller ikke kalt til en høyere form for hellighet bare fordi de lever i et kloster. Alle kristne uten unntagelse er kalt til å bli hellige, slik at alle kan nå den organiske forening med Kristus som han taler om i dagens evangelium: «Jeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i meg og jeg i ham, han bærer mye frukt – men uten meg

kan dere intet gjøre» (Joh 15, 5).

Hvorfor kaller altså Gud noen til å vie sitt liv til hans tjeneste i et kloster, ved å avlegge løfter og ved å gi avkall på ekteskap, på personlig eiendom og på den uavhengighet de fleste mennesker i vårt samfunn streber etter? Det kan ikke være fordi dette avkall skulle representere en vanskeligere vei til Gud, slik man ofte har påstått, siden vår Kirkes forståelse av ekteskap og familieliv i hvert fall ikke er mindre krevende enn et klosterliv: *Alle* kristne er kalt til å følge Kristus ved å bære hans kors.

Poenget ligger ikke hos mennesket og dets valg og beveggrunner, men hos Gud. «Guds lampe var ennå ikke sluknet», og Gud grep inn i Samuels liv ved å rope på ham. En helt individuell kjærlighet pekte Samuel ut for en bestemt oppgave i frelseshistorien. Samuels rolle var uunnværlig. Ikke at Samuel var kalt til noe høyere enn andre. Poenget er bare at han ble kalt til en spesifikk oppgave.

Det samme gjelder det menneske Gud kaller til klosterlivet eller til prestetjenesten i et bispedømme. Vedkommende skal virkeliggjøre det universelle kall til hellighet ved å akseptere en helt konkret oppgave. Og denne oppgave er å svare på Guds kjærlighet med ens egen kjærlighet. Når Kirkens tradisjon har kalt nonner «Kristi brud», har meningen ikke vært ekskluderende, som om det *bare* var nonner som var Kristi brud, men inkluderende, i den forstand at søstrenes oppgave er å synliggjøre denne dimensjon av Kirkens liv og Kirkens eskatologiske fremtid som bare kan uttryk-

En stor takk for all omsorg som ble vist meg og min familie samt søstrene i Lunden kloster ved vår kjære Eva Strøms bortgang. Vi er blitt båret av Kirkens bønn, solidaritet og kjærlighet. Dette har vært, og er, en kilde til håp og glede, midt i sorgen.

Sr. Anne-Lise Strøm o.p.

Med kirkebygg som skyteskive
En rapport fra internasjonale observatører anklager den serbisk-dominerte jugoslaviske hær for med overlegg å ha rettet sitt skyts mot katolske kirker under sitt felttog i Kroatia. Rundt 350 kirker er mer og mindre ødelagt; den eldste av dem er rundt 1000 år gammel. Den katolske kirke er det største trossamfunn i Kroatia, men også andre trossamfunn har fått en del av sine gudshus ødelagt. CATHOLIC HERALD

16

kes ved å bruke bilder tatt fra menneskelig kjærlighet: «Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom» (Åp. 21,2). Alle kristne, kvinner og menn, ugifte eller gifte, er kalt til dette forhold. Søstrenes

spesifikke oppgave – den oppgave som er felles for alle klosterfolk, uansett hvilken form deres kongregasjon har, aktiv eller kontemplativ – er å leve denne hengivenhet til Kristus som har elsket oss, og gitt seg selv for oss.

«Guds lampe var ennå ikke sluk-

net». Det vil si, Guds trofasthet tar ingen ende. Dette er grunnlaget for vårt menneskelige «Ja» til Guds kall. «Han som kaller dere, er trofast», sier Paulus (1 Thess 5, 24), «og han skal gjøre det». Det er i denne tillit vi gratulerer søster Merete og ber for henne til Gud. ●

Pavens fastebudskap:

Kalt til å dele skaperverkets gjestebud

«Nå når fastetiden nærmer seg, og vi i særlig grad kalles til omvendelse, ber jeg dere tenke over at skaperverket tilhører alle, at alle uten untagelse er invitert til å delta i skaperverkets gjestebud,» skriver pave Johannes Paul II i årets fastebudskap. Han oppfordrer til en livsstil i pakt med de første kristnes måte å leve på: - De troende hadde alt felles; sitt gods og sine eiendommer solgte de og delte ut til alle, etter hver enkelts behov (Åp 2,44-45).

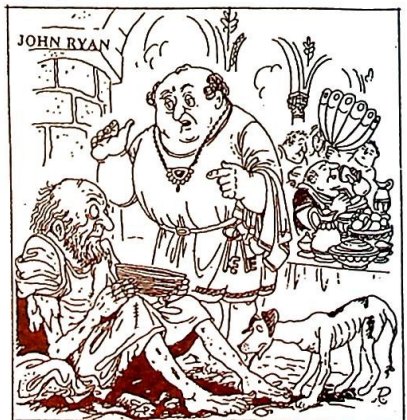
At skaperverkets goder, både de materielle og de åndelige, er tiltenkt alle, har vært en sentral tanke i kirkens sosiallære. Den nyeste sosialcyklika, *Centesimus annus*, viderefører denne tradisjon. Den oppfordrer til å ta på alvor at «allmenhensynet går foran alle former for privat eiendomsrett og gir eiendomsretten dens egentlige mening», skriver paven. Som «med sorg konstaterer at jordens goder fremdeles langt på vei er i hendene på en liten minoritet, og at millioner av mennesker ikke får slippe inn til gjestebudet». Men alle mennesker har rett til å få del i «alt det vidunderlige som er gitt oss av en rundhåndet Skaper, og alt det som menneskene selv har frembragt». De som ikke får del i godene, nektes mulighet til å utfolde seg slik det var

ment de skulle.

Paven minner om at det i år er 500 år siden evangeliet ble bragt til det amerikanske kontinent, og at det i den forbindelse ikke er nok med historiske tilbakeblikk. Søkelyset må rettes mot dagens forhold og mot fremtiden; vi må prøve å «få øye på Guds mystiske nærvær i historien; se hvor han kaller på oss og krever klare svar av oss». I fem hundre år er evangeliet blitt forkynt på det amerikanske kontinent, men det har ikke ført til en rettferdig fordeling av godene; levevilkårene «er et rop om rettferdighet». Det er en forbrytelse mot menneskeverdet å nekte mennesker de mest elementære rettigheter og goder, skriver paven. Han understreker at det trengs en storsinnet og modig reform av de økonomiske strukturer og av landbrukspolitikken slik at urbefolkningen og det store fattige flertallet endelig kan få de rettigheter og levekår som rettelig tilkommer dem. Som barn av den samme Gud, har vi alle ansvar for å gjøre det vi kan for at «alle verdens forfordelte skal få den plass ved skaperverkets gjestebud som var tiltenkt dem».

Paven oppfordrer til solidaritet, til å lytte oppmerksomt og villig, for «se, jeg står for døren og banker (Åp

3.20).» Det er Gud selv som banker på, som venter tålmodig på at vi skal åpne, så han kan komme inn og sitte ned ved bordet med oss. «Gjennom våre medmennesker kaller Jesus på hver enkelt av oss; vårt personlige svar vil være kriteriet for om vi skal få plass ved hans høyre side sammen med de hellige eller på hans venstre side med de fordømte,» skriver paven og minner om ordene hos Matteus: - For jeg var sulten. . . jeg var tørst. . . jeg var hjemløs. . . jeg var naken. . . i fengsel (Matt 25,34).

«Ingen smuler i dag, Lasarus - sjefen har fått kuttet lønnen med 10 prosent!»

Indiske biskoper tar opp kvinnespørsmål

På bakgrunn av kritikk om manglende interesse for kvinnespørsmål, har de katolske biskoper i India nedsatt en komité, ledet av en ordenssøster, til å se på hva kirken kan gjøre for å bedre kvinnes kår. Særlig i landområdene er livet hardt for kvinnene med opptil 18-timers arbeidsdag for å tjene til familiens underhold. Kirken vil sette bedre utdanning for kvinner og bevisstgjøring på dagsordenen.

CATHOLIC HERALD

Umulig kombinasjon!

Den kubanske bispekonferanse sier i et hyrdebrev at kirken ikke kan godta at en katolikk blir medlem av kommunistpartiet. Uttalelsen bør antagelig ses som et svar på den revisjon av kommunistpartiets statutter som ble vedtatt i oktober i fjor, og som åpnet for katolikker som partimedlemmer. Biskopene skriver at så lenge partiet holder fast ved ateismen, er det umulig for katolikker å være medlem av kommunistpartiet.

THE TABLET

Helse-fanatikere

Helsefanatikere får det glatte lag i boka "Helse og livsstil", forfattet av talsmenn for en gladere livsstil: De mener helse-selotene skaper unødige panikk. En bidragsyter har samlet 240 faktorer som helsefanatikerne mener kan øke risikoen for hjerteinfarkt, bl.a. snorking, hårmangel, for lite og for mye melk, mangel på hvitløk og makrell og en altfor intelligent kone. Risikoen øker, ifølge noen, hvis skjegget gror langsomt, og hvis man ikke er medlem av mormon-kirken.

NTB

Biskopen av Selje

Har du hørt om biskop Eurico dos Santos Veloso?

Ikke det?

Men i det store internasjonale kollegium som utgjøres av verdens katolske biskoper, er han en av dem som representerer Norge – i hvert fall prinsipielt.

For å være helt konkret: Den 12. mars 1987 ble han av pave Johannes Paul II utnevnt til biskop av Selje. Det står å lese i Vatikanets offisielle meddelelsesblad, *Acta Apostolicae sedis*, årgang 79 (1987), side 454. 5. juli samme år ble han bispeviet.

For den som ikke måtte vite det, er Selje en liten norsk kommune på Nordvestlandet med litt over 3000

innbyggere. Kommunen har noen klosterruiner, og en ganske kort tid i middelalderen (til 1170) residerte det også biskop der – før han flyttet til Bergen og tok med seg relikviene av den hellige Sunniva.

Hvem er så denne biskopen av Selje? Han ble født 13. april 1933 i Sarandiara i erkebispedømmet Juiz de Fora i Brasil. Erkebispedømmet er oppkalt etter byen med samme navn. Den ligger 676 m.o.h. litt nord for Rio de Janeiro og har ca. 300.000 innbyggere. Dos Santos Veloso ble presteviet 22. desember 1962. Da paven utnevnte ham til biskop av Selje, gjorde han ham samtidig til hjelpebiskop i bispedømmet der han var født, og som har ca. 468.000 katolikker.

Mer vet ikke jeg om biskop Euri-

co dos Santos Veloso, for mer står det ikke å lese i *Annuario Pontificio* (1991). Selv vet han sannsynligvis enda mindre om Norge, og i særdeleshet om Selje. Men 'titulærbiskop' av Selje er han like fullt. Blant sine forgjengere kan han vel regne med biskopene Bernhard (død i 1066), Olav Offerdahl (1930) og Jacob Mangers (1932–1953), samt noen til, f.eks. Ottar og Sigurd.

Ordføreren i Selje burde i det minste sende kommunens katolske biskop en hilsen – f.eks. kommunens våpenskjold om et slikt finnes.

Torbjørn Olsen

St. Sunniva, og Selje

Hovedpunktene i legenden om "St. Sunniva og Seljemennene" - som er blant dem Sigrid Undset skriver om i sitt verk "Norske helgener" - er kjent for mange; et kort resymé kan likevel være på sin plass før vi trekker frem noen historiske data og annet stoff nettopp fra Undsets verk: Tiden er midten av det 10. århundre - Sunniva, datter av en irsk småkonge, nekter å gifte seg med en hedensk høvding fordi hun har lovet sitt liv til Gud. Sammen med et følge av trofaste menn og kvinner drar hun fra Irland, de tumler om på havet en tid, lander til sist på vestkysten av Norge, slår seg ned i en hule på den ubebodde øya Selje og bor der i lang tid, forteller den latinske "Acta Sanctorum in Selio". Folk inne på fastlandet får rede på nykommerne, tar dem for å være røvere og vil jage dem bort. Sunniva og folkene hennes flykter

Klosterruinene på Selje - det lyse murverk mot den mørke berghammeren bakom er et sjømerke som kan ses langt til havs. Foto: Svein Oppegaard

Kina strammer inn

Jesuitten og "undergrunnsbiskopen" Paul Li Zhenrong av Xianxian skal være anholdt; han er den 'sist fangne' av ti katolske biskoper som for en tid siden var samlet til et hemmelig møte for den kinesiske bispekonferanse som ble dannet i Sanyuan 1989. De øvrige ti er enten arrestert, sendt til omskoleringsleirer eller befinner seg i husarrest. Sanyuan-konferansen forpliktet seg til å "stille seg under

Peters ledelse og opprettholde fellesskapet med hele den katolske kirke", i klar motsetning til den patriotiske katolske kirke som er under regjeringens kontroll.

Biskop Li, som er 72 år gammel, ble vigslert til prest i 1951 og til biskop i 1983. I 1957 ble han dømt til 15 års fengsel; først i 1980 ble han frigitt. Ifølge katolske kilder er biskop Li nå i husarrest i sitt hjem; han tillates å lese messe.

THE TABLET

Katolsk kapell i Nepal

Den 8. desember ble det første katolske kapell innviet i Nepal av lederne for jesuitene i landet. Kapellet ligger i Godavari, 16 km. fra hovedstaden Katmandu. Mynndighetene i Nepal har lenge vært velvillige overfor utenlandske kristnes sosiale innsats i landet, men har motsatt seg alle former for direkte forkynnelse samt bygging av gudshus; dette synes nå i langsom endring.

THE TABLET

inn i hulen, et ras stenger huleinngangen og redder dem fra forfølgere, men det koster dem likevel livet.

Etter en tid finner noen bønder et dødningshode på en strand ute på Selje - "snehvitt og blankt og det anget rar, søt lukt av det. De var hedninger, så de skjønte ikke hva det kunne være for noe", skriver Sigrud Undset. Men de tar vare på hodet som senere blir vist frem til Olav Tryggvason og biskop Sigurd, og de skjønner straks "at dette måtte være relikvien av et hellig menneske". Det ryktes at en bonde på hesteleiting ute på Selje har sett "et skinnende klart lys" der ute nattetider; "det strømmet ut fra et sted i uren og steg opp mot himmelen og opplyste skyene". Olav og biskopen drar dit ut: "De trengte inn i hulen, og innerst inne fant de liket av den hellige Sunniva, helt og uskadd, med hy og hår lå hun som hun sov."

Ifølge legenden lot Olav bygge en kirke i fjellet utenfor Sunnivahelleren. For at det kunne skapes kirke-tomt midt i skredbanen, måtte to svære murer bygges tvers over uren, og på den øverste terrassen ble kirken reist. "Den var ganske liten, men omhyggelig og fint muret, som en kan se av ruinene," skriver Sigrud Undset. Og noterer videre: "Benene av Seljemennene ble lagt i store og små skrin, og det ble gjort en kiste til den hellige Sunnivas lik. Da den første inndeling av Norge i biskopsdømmer fant sted, ble Selja bolig for biskopen i Gulatingslagen, og han fikk sin gård og biskopskirke nede på sletten ved sjøen. I 1170 ble imidlertid biskopssetet flyttet til Bergen,

St. Albanstårnet, i bakgrunnen muren som dannet fundamentet for Sunniva-kirken - litt lenger oppe huleinngangen. Foto: Svein Oppegaard.

og Sunnivas skrin ført til domkirken der. Men en del iallfall av de andre helgenskrin ble værende på Selja. Den gamle biskopsgård og domkirke på øen ble overlatt til benediktinermunker, som anla et kloster her. Kirken ble nu dedisert til St. Alban, så de første munk er vel kommet fra England. Klosterets historie vet man ikke meget om; tradisjonen sier at det stod øde allerede før reformasjonen, idet det en tid i forveien skal være blitt bombardert og brent av svenskene. Kul-

lag i ruinene viser at det engang er blitt herjet av brann:"

"Akkurat hvor meget av historisk sannhet som ligger til grunn for Sunnivallegenden, er det naturligvis umulig å si," skriver Sigrud Undset. Men hun noterer at på nordsiden av Selje er det et sted som "nu heter Hællmarkvika - i tidligere dokumenter Heilagramannavik. Det er en liten grop mellom svabergene

Bispevigsel for åpent kamera i Vietnam
Vietnamesisk TV og radio var tilstede da en vietnamesisk biskop nylig ble viglet til co-adjutor i bispedømmet Da Lat. Det er første gang regjeringen har gitt tillatelse til en bispevigsel siden kommunistene tok over Sør-Vietnam i 1975. 20 biskoper og en folkemengde på rundt 15.000 var samlet til vigslingen.

Men regjeringen har gått tilbake på sitt tilsagn om også å godkjenne co-adjutor i Ho Chi Minh-byen, det tidligere Saigon,

erkebiskop Francis Xavier Van Thuan, som hjelpebiskop i Hanoi. Før han ble utpekt til co-adjutor i Saigon, en utnevnelse myndighetene aldri har godkjent, var leder for COREV, en kristen organisasjon som arbeidet med gjenoppbyggingen av landet etter krigen. Han har tilbragt 13 år i fengsel siden Vietnams gjenforening, og hadde senere husarrest i huset til kardinal Joseph Marie Trinh Van Can i Hanoi. For tiden er han i Roma og venter på sin utnevnelse.

THE TABLET

den blir full av vann når det flør. Tradisjonen har vel utpekt dette stedet som Sunnivas landingsplass". Og "Seljumannamesse - minnefesten for St. Sunniva og hennes følge - er blitt feiret like lenge som vi har noen opplysninger om en kirkelig festkalender for Norge". Dagen er 8. juli.

Hun bemerker videre at det er påfallende at den lille øya i middelalderen hadde minst fem kirker: foruten St.Albans klosterkirke og St.Sunnivas kirke oppe i uren, nevnes en Mikaelkirke. "Dessuten skal det på Selja ha ligget en Mariakirke, og på nordsiden av øen lå sognekirken for bygdene omkring Sildegapet. For enda det også i Norge ble almindelig at de første kristne kirker ble bygget på de samme tomter hvor det tidligere hadde stått hov, så var det i den katolske tiden ingen kirke inne på fastlandet, hvor gårdsnavnet Hove og en gruppe gravhauger vidner om at helligdommen hadde vært i hedensk tid. Det var først etter reformasjonen at Selja kirke ble flyttet hit -."

I middelalderen var Selje "ikke så naken som den nu er," skriver Sigrid Undset. Her var en del skog, rikelig med ferskvann, fisk i havet og et yrende fugleliv på stranden. "De irske eneboere som i tidlig middelalder slo seg ned på øene rundt om i Atlanterhavet, helt opp til Færøene, levde mange steder under hårdere kår."

I 1926, noen år før Sigrid Undset skrev om Sunniva og de andre norske helgenene, hadde hun besøkt Selje, og hun hekter sine egne inntrykk fra øya på beretningen om Sunniva og Seljemennene: "Hvert

spor av skogen på Selja er forsvunnet nu, og der finnes ikke andre huser enn noen heimer ved stranden på nordsiden. Fra båtstøen fører en slags vei, muret ut med stener hvor det bærer over dokker og bløte myrsøkk, vestover langs stranden. Den fører forbi Heilagramannavik ut til klosterruinen. Albanskirkens tårn står enda i full høyde. Det lyse murverk mot den mørke berghammeren bakom er et sjømerke som en kan se langt til havs. I det fuktige sjøklimate gror gress og lyng og småbusker frodiggrønne, men sletten ved klosterruinen er blitt bløtmyr igjen, som den vel var før munkene kom til øen og dyrket den opp. Og folk fra fastlandet bruker øen til beite, som i Sunnivas tid. Nu er det mest sau som går der - sau beiter på grønnsværet i det gamle kirkeskipet og i klosterets takløse rom."

Og slik avslutter hun beretningen om sine sommerdager på St. Sunnivas øy: "En lamunge hoppet opp på pallen ved den murede bakveggen (til Sunnivas kirke) hvor skrinet engang har stått. Den la seg nedpå, hvit og pen, og så ut som den visste at den tok seg symbolsk ut."

* * *

I sin bok "Sigrid Undset. Liv og meninger" (Oslo 1970) forteller Borghild Krane at besøket i Selje sommeren 1926 fikk et lite etterspill: "Så godt likte hun seg på Selje at hun hadde ønsket å erverve seg en tomt der for et sommerhus. Dette førte til en ganske merkelig historie. Gjennom sin advokat, Eilif Moe, på Lillehammer, og med hjelp av Gøsta af Geijerstam fant hun en

passende tomt, men da grunnen hørte inn undet stedets prestegård, måtte presten, herredsstyret og departementet i tilfelle godkjenne planen. Presten syntes i første omgang positivt innstillet, men saken vakte oppsikt, ble omtalt i lokalpressen, og da den kom til herredsstyret, ble konsesjon nektet. Man ville ikke risikere å få et sentrum for katolsk propaganda på Selje. Et rykte ville vite at det var et kloster som her skulle bygges, ikke et vanlig sommersted."

Både Gøsta af Geijerstam og høyesterettsadvokat Moe rykket ut i avisene med beriktigelser (Aftenposten 25/1 og 4/2.28), og forsikret at Sigrid Undset ikke hadde noen propagandahensikter med sitt ønske om tomt på Selje. Men planen falt i alle fall bort. "Den lokale motstand må sees som et utslag av den herskende frykt for en 'katolsk fare' i Norge," skriver Borghild Krane. ●

Til minne

Det triste budskapet har nådd oss at sr.Josefine er gått hjem til Vår Herre. Vi vil savne de minnerike stundene med henne på Grefsen og hennes glade og blide sinn når vi møtte henne. Når Erika-Therese satte seg på fanget hennes og sang, nynet sr.Josefine bestandig med. Vi vil aldri glemme henne. La det evige lys skinne for henne, hun hvile i fred.

Fra hennes venner i Fredrikstad: Grethe, Gjertrud, Gunnar og Erika-Therese.

Geistlige skjulte krigsforbryter i 44 år
En gruppe franske historikere slår i en 400-siders rapport fast at Jean Touvier, som stod sentralt i den pro-nazistiske Vichy-regjeringens etterretningstjeneste, og som ble dømt til døden in absentia i 1947 for forbrytelser mot menneskeheten, men først arrestert i mai 1989, er blitt hjulpet til å holde seg skjult av katolske geistlige, mange høyt oppe i hierarkiet.

Rapporten gir ikke entydig svar på hvorfor så mange geistlige holdt sin hånd over

en krigsforbryter; blant momentene nevnes Touviers katolske kontakter fra skoletiden, hans evne til å sjarmere og fremstille seg selv som offer, klostrenes gamle tradisjon med å yte asyl samt den sympati deler av fransk geistlighet hadde for visse sider av Vichy-regjeringens politikk. "En utrolig mangel på samvittighet og overbevisning hos kirkelige lederes side," sier erkebiskop Jean-Marie Lustiger av Paris - og konvertitt fra jødedommen - i sakens anledning.

Det var kardinal Decourtray, erkebiskopen av Lyons og den franske kirkes primas, som for tre år siden nedsatte en undersøkelseskomité i Touvier-saken ut fra det syn at "sannheten, uansett hvilken pris den har, er langt å foretrekke fremfor rykter". Touvier venter nå på ny dom: Dødsdommen mot ham ble suspendert i 1967, i 1971 ble saken henlagt - bl.a. på grunn av iherdige henstillinger fra katolske geistlige.

THE TABLET

I om lag 90 år har sortkledte nonner vært et innslag i bybildet i Stavanger. Det kan snart være en saga blott, for sist høst flyttet to av byens tre søstre til Arendal, og søster Pia Hersbach ble alene igjen på sin post. For en tid siden presenterte Ann Kristin Hanssen søster Pia for leserne av «Stavanger Aftenblad».

De første sporene etter nonner i Stavanger kan føres helt tilbake til slutten av forrige århundre. Det var såkalte «Fransiscaner-søstre» fra Luxembourg som først etablerte seg i byen. Etter få år ble de kalt tilbake

til hjemlandet, men ble siden erstattet av St. Franciskus Xaverius-ordenen.

Siden har nonnene markert seg i bybildet, iført sine flagrende gevanter. Mange av den eldre generasjon

siddiser har kanskje opplevd å få trøstende ord av søstrene ved St. Franciskus-hospitalet. Etter nedleggelsen av hospitalet har nonnene fortsatt tjent i den kommunale helsetjenesten, barnehager og i menigheten.

Søster Pia kom til Stavanger for fire år siden. Som de fleste norske nonner, er hun hentet inn fra det store utland. Søster Pia kom fra Holland bare 23 år gammel, og har bodd i Norge i 40 år. De fleste av dem har hun tilbragt i Bergen.

– Jeg vet ikke hvor lenge jeg blir i Stavanger. Jeg kan jo ikke bare forlate menigheten. Men jeg har jo alltid vært en del av et fellesskap, og slik må det være. Men så lenge jeg har kontakt med de andre, går det bra. Jeg kommer nok til å reise regelmessig til Haugesund, sier søster Pia og smiler.

Det glimter lunt i brune øyne bak et par runde brilleglass. Den vevre, lille nonnen er alene om å betjene en stor menighet etter at søster Olava og søster Margaretha Maria flyttet til Arendal. Nonnene i den vestlige del av verden har problemer med rekrutteringen, og eldre, skrøpeligere medsøstre på Sørlandet trengte hjelp.

Travel hverdag

Søster Pia er imidlertid ikke ensom.

– Jeg har jo så mye å pusle med, så ensomhet blir det ikke tid til. Vi skal blant annet legge alt til rette for prestene og menigheten, vaske og stryke tøy, samt rydde og pusse messing.

– Hvorfor er det så vanskelig å rekruttere nye medsøstre?

– Mange land har store proble-

- Det å vite at man prøver å gjøre noe godt, og er til nytte for andre mennesker, gjør en glad, sier søster Pia Hersbach. Foto: Egil Eriksson, Stavanger Aftenblad.

BEGRAVELSESBYRÅER

T.S.JACOBSEN-GRUPPEN
ULLEVÅLSVEIEN 1
 TELEFON * (02) 20 79 05
 20 62 02—11 15 61
 Telefax 20 70 04

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 — SERVICE (02) 66 58 60 — 66 58 61

mer med klostrene. Jeg tror mange unge er redde for å binde seg. Der- som de gjør det, er det ofte til klost- re som nesten ikke har kontakt med omverdenen, og der bønn er hoved- delen.

Søster Pia ble nonne i en alder da mange unge jenter tilbringer helge- ne foran byens ølkraner. Bare 28 år gammel avla hun det såkalte evig- hetsløftet. Hva får en ung jente til å gå til et slikt skritt?

– Det kan jeg faktisk ikke si helt sikkert. Det var vel mitt kall her i livet.

– Har du noengang angret?

– Nei, absolutt ikke. Jeg har hatt et veldig rikt liv. Det er klart at jeg også har hatt tunge dager, men det gjelder vel de aller fleste.

Til tross for problemet med å rekruttere nonner, er ikke alt bare

svart. De siste årene er menigheten mangedoblet, og den teller nå omlag 2200 medlemmer. St. Svit- hun kirke er blitt en samlingsplass for store innvandrergupper, og cir- ka 47 nasjoner er representert.

Først kom franskmenn, engelsk- menn og amerikanere. Etter hvert har også vietnamesere, chilenerne, tamiler og polakker funnet sin plass innenfor de hvitkalkede veggene. Menigheten har knyttet til seg faste fremmedspråklige prester, og en gang i måneden holdes gudstjenes- ter på polsk, vietnamesisk og tamilsk.

– Kulturforskjellene kan være store selv om vi tilhører samme menighet. Det er klart at det kan by på problemer, men vi har mye å lære av hverandre. Vietnameserne, for eksempel, er svært flinke til å ta

seg av de eldre. De har et fellesskap og en trofasthet som er helt utrolig, sier søster Pia. Hun snakker rolig og særegent, og understreker orde- ne med myke, hvite hender. Den vesle damen utstråler en varme og en tilfredshet som kan få enhver til å blekne av misunnelse. Hun bærer ikke akkurat preg av et liv i forsak- else, 63-åringen.

Om å bli lykkelig

– Å være lykkelig er ikke å eie alt. Mange legger vekt på å ha hus og bil, men savner noe – selv om de ikke vet hva det er.

– Det å vite at man prøver å gjøre noe godt, og er til nytte for andre mennesker – ikke bare for seg selv – gjør en glad. At man i tillegg har et holdepunkt i livet, troen, holder et menneske oppe, sier søster Pia.

Lia Gård - et sted for stillhet og fred

Høyt og fritt ved Storsjøen i Renda- len ligger Lia Gård, en gård med en mangehundreårig historie og med fire km. til nærmeste nabo. I midten av 1950-årene ble den fraflyttet, men i 1976 tok Ingeborg og Sig- mund Bø over gården; de gjort den til et møtested for mennesker som søker fred og stillhet. Stedet har kontakt med Sandom Retreatsenter på Garmo, den lokale menighet av Den norske kirke, Ashrambevege- len i Sverige og en stor venneflokk fra mange trossamfunn.

Nå inviterer Lia Gård til møte med **Frans av Assisi**, 1200-tallshelge- nen som også levde i en brytnings-

tid. "Noe i vår tid bærer bud om lengsel etter helhet, en glede over skaperverket og en dyp uro over alt som ødelegger det. I møtet med evangeliet og de bibelske tekster fant Frans seg selv og sin neste og opplevde Guds inderlige nærhet i alt det skapte," heter det i innbydel- sen fra Lia Gård. "Et liv i bønn, fas- te og meditasjon gav ham en dyp visshet om Guds vesen: Han er vår fred. Forsoning, fred og livsglede kjennetegner den bevegelse Frans utløste, og disse dagene blir et møte med denne bevegelsen." Det blir innlegg ved **Bjarne Falkanger** fra fransiskanerklosteret på Enerhau- gen, **Gunnar Wicklund-Hansen**, diakon i St.Pauls menighet i Bergen og tilknyttet Handelshøyskolen, og

biskop **Ole Nordhaug** fra Den norske kirke. Det blir dager med bønn og meditasjon, men også med tid til sosialt samvær. ●

Lia Gård

26. - 29. mars 1992

**Frans av Assisi -
en inspirator og
veiviser for vår tid?**

Bjarne Falkanger
Gunnar Wicklund-Hansen
Ole Nordhaug

Stillhet, meditasjon og bønn.

Nærmere opplysninger:
Lia Gård, 2480 Koppang

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

MALERMESTER
utfører allslags måler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

22 Liturgisk kalender

FEBRUAR

21. Peter Damian, biskop og kirkelærer.
Jak 2, 14-24, 26. Mark 8, 34-9, 1.
22. Lørdag. Apostelens Peters stol.
1. Pet. 5, 1-4. Matt. 16, 13-19.
(Norske Tidebønner - uke 3)
23. 7. SØNDAG I KIRKEÅRET
1. Sam 26, 2. 7-9. 12-13, 22-38.
1. Kor 15, 45-49. Luk 1-1 6, 27-38.
24. Mandag. Jak 3, 13-18.
Mark 9, 14-29.
25. Tirsdag. Jak 4, 1-10.
Mark 9, 30-37.
26. Onsdag. Jak 4, 13-17.
Mark 9, 38-40.
27. Torsdag. Jak 5, 1-6.
Mark 9, 41-50.
28. Fredag. Jak 5, 9-12.
Mark 10, 1-12.
29. Lørdag. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Jak 5, 13-20. Mark 10, 13-16.
(Norske Tidebønner - uke 4)

MARS

1. ÅTTENDE SØNDAG I KIRKEÅRET.
Sir 27, 4-7. 1. Kor 15, 54-58.
Luk 1, 6, 39-45.
2. Mandag. 1. Pet 1, 3-9.
Mark 10, 17-27.
3. Tirsdag. 1. Pet 1, 10-16. Mark 10, 28-31.
Fastetiden
4. ASKEONSDAG. Joel 2, 12-18.
2. Kor 5, 20-6, 2.
Matt. 6, 1-6, 16-18.
5. Torsdag. 5. Mos 30, 15-20.
Luk 9, 22-25.
6. Fredag. Jes 58, 1-9.
Matt 9, 14-15
7. Lørdag. Perpetua og Felicitas, martyrer.
Jes 58, 9-14. Luk 5, 27-32.
(Norske Tidebønner - uke 1)
8. FØRSTE SØNDAG I FASTEN.
5. Mos 26, 4-10.
Rom. 10, 8-13. Luk 4. 1-13.
9. Mandag. Fransiska av Roma.
3. Mos 19, 1-2, 11-18.
Matt 25, 31-46.
10. Tirsdag. Jes 55, 10-11.
Matt 6, 7-15.
11. Onsdag Jona 3, 1-10. Luk 11, 29-32.
12. Torsdag. Est 4, 17.
Matt 7, 7-12.
13. Fredag. Esek 18, 21-28.
Matt 5, 20-26.
14. Lørdag. 5. Mos 26, 16-19.
Matt 5, 43-48.
(Norske Tidebønner - uke 2)
15. ANNEN SØNDAG I FASTEN.
1. Mos 15, 5-12, 17-18.
Fil 3. 17-4, 1.
Luk 9, 28-36.
16. Mandag. Dan 9, 4-10.
Luk 6, 36-38.
17. Tirsdag. Patrick, biskop.
Jes 1, 10. 16-20. Matt 23, 1-12.
18. Onsdag. Kyrillos av Jerusalem, biskop og kirkelærer.
Jer. 18, 18-20. Matt, 20, 17-28.
19. Torsdag. Josef, Jomfru Marias brudgom.
2. Sam 7, 4-5. 12-14., 16. eller Rom 4,13-16. 18-22 eller Matt 16, 18-21 eller Luk 2, 41-51.
20. Fredag. 1. Mos 37, 3-4., 12-13, 17-28.
Matt 21, 33-43.
21. Lørdag. Mik 7, 14-15, 18-20.
Luk 15, 1-3, 11-32.

Åpent møte om presse-etikk

Den nordiske gruppen av pressefolk tilsluttet Den internasjonale katolske presseunion - UCIP - arrangerer åpent møte i Oslo

fredag 28. februar 1992
kl.19.00

i Lektorenes Hus, Wergelandsvn. 15.

Tema:

Hva er sannhet i presse og kringkasting?

Innledere:

- UCIPs Europa-president, pater **Lászlo Lucács S.J.** Sjefredaktør og leder for Den ungarske bispekonferanses pressebyrå.
- Journalist **Gert Gelotte**, Gøteborgsposten.
- Redaksjonsjef **Ada Haug**, NRK Fjernsynet.
- Sjefredaktør **Helge Kjøllesdal**, Vårt Land
- Leder **Nils E. Øy**, Institutt for journalistikk

Debattleder:

- Journalist **Hanne Berentzen**, Institutt for journalistikk.

Ansvarlig for møtet: Koordinator for Det nordiske UCIP-møtet -92, journalist **Baby Johannessen**.

Neste nummer utgis 10. mars. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Mette Andrésen o.p.

Hanne Berentzen

Liv Greni

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 195,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo
Telefon: (02) 20 72 48
Fax: (02) 36 02 63

Vi har fått inn musikk for
fasten og påsken på
kassett og CD:

Rekviemmesser, pasjons-
musikk av Bach,
Beethoven, Durufé, Fauré,
Haydn, Mozart, Pergolesi, Arvo
Pärt, Rossini m.m. fl.

*

Vi har fremdeles et godt utvalg
av klassiske CD'er fra Naxos à
kr. 59.50, kassetter à kr. 49.50.

*

Gregorianske plater selges ut til
kr. 50.00 pr. stk. for enkeltplater,
kr. 75.00 for doble.

*

Bøker for fasten og påsken
kommer.

*

HUSK Å BESTILLE PÅSKE-
LYS SÅ SNART SOM MULIG

Vi sender over hele landet.

ÅPNINGSTIDER:

Mand.-fred. 9.30-17.00

Torsd. 9.30-17.30

Lørd. 9.30-13.30

Innbydelse til militærvalfart

Hvert år arrangeres det en stor internasjonal «militærvalfart» til det viktige valfartsmålet Lourdes i Syd-Frankrike – i fjor med 19.261 deltakere fra en rekke land. Hoveddelegasjonene kom fra Frankrike, Italia og Tyskland, men f.eks. England, Norge, Sverige og Polen var også representert. Deltakerne består av alt fra vernepliktige soldater til offiserer og sivilansatte med ektefeller og barn. En militærvalfart spenner over mye, fra gudstjenester, sjelesorg og bønn, til kameratsamvær under adskillig mer sydlandske forhold enn vi er vant med. De som har vært med, pleier å være kjempefornøyd!!!

Årets valfart, som er den 34., skjer under temaet «Min fred gir jeg dere» (Joh. 14, 27), og gjennomføres mellom 17. mai og Kristi himmelfartsdag. *Avreise* med båt fra Oslo mandag 18. mai. *Tilbakekomst* med tog onsdag morgen 27. mai. Det blir et døgn's opphold i Kloster Nütschau ved Kiel som innledning og forberedelse. Reisen mellom Hamburg og Lourdes foregår med ekstrapost.

Deltakelse hjemler ifølge TFF 526 A permisjon. Det meste av utgiftene dekkes av den tyske katolske feltpresttjeneste, men deltakerne betaler en egenandel som i fjor var på kr. 1.400 for vernepliktige og kr. 1.700 for andre.

Det er viktig med *stor* norsk deltakelse. Reiseleder: major/pastor **Torbjørn Olsen**, Tromsø. Interesserte melder seg snarest direkte til ham, Balsfjordgt. 35, 9000 Tromsø, eller til **Unge Norske Katolikkere Forbund**, Akersveien 5, 0177 Oslo, tlf. (02) 20 72 65, og vil få tilsendt nærmere orientering og påmeldingsskjema når det foreligger. Men allerede nå bør det planlegges med nødvendig permisjon. Snakk med avdelingssjefen!

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3, Tlf.: (02) 69 30 15/60 43 51

Gavekonti:

Postgiro: 0814 5 00 40 64 – Bank: 7041.05.13976

Blikk
på tiden

Om helgener og likestilling

Det er så meget som kommer på mote igjen. Det begynner f.eks. å bli «in» å feire navnedagen – noe «söta bror» har gjort i lang tid. Men dét har forsåvidt vært grunn nok for at vi ikke skulle gjøre det. Imidlertid er det nå flere aviser som hver dag opplyser om hvem som har navnedag, og om hvor våre navn stammer fra. Det stemmer riktignok ikke alltid overens med festene i den katolske kirkes helgenkalender som fortsatt holder fast på «sine» datoer.

Hos katolikkene blir som kjent navnedagen ofte feiret, og ikke minst i klostrene der enhver anledning til å få et glass vin til middagen, aldeles ikke er å forakte.

Alle helgener er imidlertid ikke like berømte – også blant dem finnes det kjendiser, mens andre går mer upåaktet hen. Det kan likevel være at også disse siste minnes med større festivitas i sine respektive hjemland enn her hos oss. Som olsokfeiringen antagelig er et temmelig særnorsk fenomen. Men noen av oss har ganske sikkert dumpet oppi en feiring av en lokal helgen under besøk i utlandet. Da festes det fra morgen til kveld i landsbyen, og slett ikke bare i kirken. Så om man ikke har hatt kjennskap til denne helgen på for-

hånd, kjenner man ham eller henne temmelig godt dagen derpå!

En det ikke er særlig mye snakk om her hos oss, men som er meget populær i andre land, er Johannes Bosco – eller Don Bosco, som han heter på folkemunne. Han ble født tidlig i forrige århundre av fattige foreldre i Nord-Italia, og ble hjulpet til å ta fatt på sine prestestudier. Don Bosco ble snart kjent for sin kjærlighet og tillit til barn og unge. Især tok han seg av hjemløse barn, gatebarn ville vi vel kalt dem i dag. Han var en mester i tryllekunstner og leker, han var akrobat og prøvde seg som jonglør og linedanser, så det er ikke underlig at han ble populær blant barn og ungdom. Dessuten sies det om han at han alltid var i godt humør.

Don Bosco grunnla salesianerordenen samt en kvinnelig gren av denne, og ordenen fortsetter i dag sin oppdragergjerning blant barn og unge. Han er derfor blitt ungdommens skytshelgen, og det kan sannelig være betryggende å ha en å henvende seg til om man selv driver i denne bransje. I det hele tatt er det godt å vite at man har forbedere i himmelen som har litt greie på hva man driver på med her på jorden.

Jeg leste forresten her en dag hos vår utmerkede danske kollega «Katolsk Orientering» at det var snakk om kjønnskvoltering blant helgener over tiden, og at det var ønskelig at flere på spinnesiden oppnådde betegnelsen kirkelærer. Som kjent er det bare to som innehar denne hederstittel, nemlig Teresa av Avila og Katarina av Siena. Men nå har altså hjelpebiskopen av Lisieux ytret ønske om at også «den lille Thérèse» skal forfremmes, ikke bare til herlighet – der er hun jo allerede – men

på den kirkelige rangsstigen. For – som vår kilde hevder – hvis kvinner omkring oss føler seg diskriminert i kirken her på jorden, skal det i det minste være annerledes i himmelen. Dette er jo trøsterikt, selv om enkelte kanskje ikke har tålmodighet til å vente fullt så lenge. Og hvis man attil må bli helgen først, ja, da kan man jo spørre seg om det er bryet verdt!

Da vil det nok være lettere å bli kvinnelig biskop i den norske kirke, der det forventes at avgjørelsen i dette spørsmål er like rundt hjørnet. I så fall bør det skje før kirke og stat skiller lag, slik enkelte politikere ivrer for om dagen. Som det nå er, bør man vel vokte seg for å gripe inn i kirkens anliggende for å gjennomføre en reform som ikke har hele kirken bak seg. Det er enda et stykke vei før en kvinne vil få tilstrekkelig oppslutning i den omstendelige prosess et bispevalg er. Men det kommer nok en dag, om ikke så brått. Dette minner meg om den lutherske biskopen som selv var ivrig kvinneprest-motstander, og som under et økumenisk møte spurte sin gresk-ortodokse kollega om hvordan de taklet dette problemet i hans kirke. Hvortil patriarken svarte: «Vi reflekterer over spørsmålet en stund – et par tusen år eller noe sånt....»

Den romersk-katolske kirke er som kjent, heller ikke beredt til å bringe spørsmålet på banen med det første.

Så spør det da hvem av de hellige der oven som bærer spesielt ansvar for likestillingsombudene. Jeg er dessverre redd for at svaret vil bli at det nok må være den hellige Rita – skytshelgen for «de håpløse tilfelle».....

Mater Olava